

Perfin R 1 van De Regenboog

(Door: Ton van Schijndel; uit: Perfinpost nr. 126, september 2018)

Hendrikus en Augustinus Janssen waren kooplieden en kapitaalverleners voor verschillende bedrijven in Tilburg. Een van die bedrijven was textielververij De Regenboog aan de Bredaseweg. De zoon van Augustinus, Josephus, was nog geen 18 jaar toen hij in 1891 samen met Daniël Bierens dat bedrijf begon. Bierens trok zich al snel terug uit het bedrijf, waarna vervolgens neef A.M.J.A. Janssen werd opgenomen in de directie.

Afb. 1: de perfin R 1 van De Regenboog in Tilburg, gebruikt tussen 1919 en 1945

Vlakbij de fabriek werd in 1897 een watertoren gebouwd. In 1898 werd een wasserij toegevoegd, waarna de naam van het bedrijf veranderde in Stoomververij en Chemische Wasscherij De Regenboog (zie afb. 2).

Afb 2 : De fabriek en watertoren aan de Bredaseweg*

Vanaf 1903 mocht het bedrijf zich voortaan hofleverancier noemen. In 1908 werd de eerste stoommachine van 50 pk in gebruik genomen.

De Regenboog was niet alleen een fabriek, maar had -verspreid over het hele land- ook veel winkels en depots. De eerste winkel werd geopend in de Nieuwlandstraat in Tilburg, later kwam er nog een tweede winkel in de Stationsstraat. In totaal werden er in de loop van de tijd vierentwintig winkels geopend. Naast de filialen in Tilburg, waren er filialen in de grote steden Amsterdam, Den Haag en Rotterdam, en filialen in middelgrote steden als Arnhem, Breda, Den Bosch, Leiden en Nijmegen.

Afb. 3: Filiaal aan de Heulstraat in Den Haag in 1915*.

Afb. 4: Filiaal Van Wouwstraat in Amsterdam in 1930*

Ook waren er ca. 250 depots verspreid over Nederland waar mensen hun spullen konden brengen om te laten behandelen.

In Amsterdam waren er op zeker ogenblik zelfs zeven filialen op verschillende punten in de stad (zie één van de filialen op afbeelding 4).

Het bedrijf beschikte over vijftien vrachtwagens waarmee textiel dat geleverd of chemisch gereinigd moest worden werd vervoerd tussen de filialen en depots en de fabriek in Tilburg.

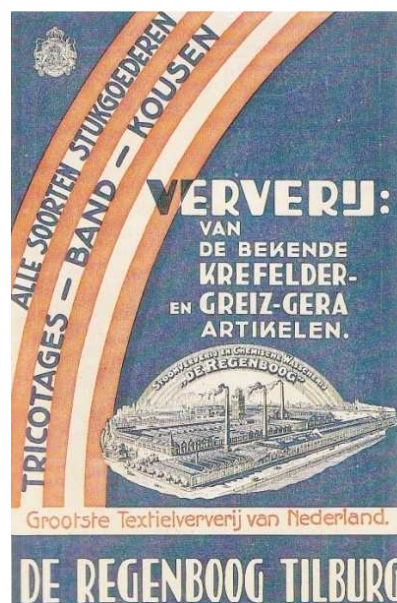
Afb. 5: Het wagenpark van De Regenboog omstreeks 1915*

In een artikel in de Nieuwe Tilburgsche Courant van 18 augustus 1928 lezen we het volgende over dat wagenpark:

13de FORD VAN DE REGENBOOG

De firma Th. Knegtel, Heuvel, exposeert heden de 13de Ford-auto, geleverd aan de Stoomververij en Chemische Wasscherij "De Regenboog" firma Janssen en Bierens. Deze Ford is van het nieuwste type en naar wij vernemen is de carosserie geschilderd in de eigen werkplaats van "De Regenboog". De firma Janssen en Bierens is een der weinige in ons land aan wie den titel van "Fleet owner" door de Ford Motor Company werd verleend.

Het bedrijf timmerde flink aan de weg blijkens de advertenties die in de dagbladen verschenen (zie afb. 6). De hoogtijdagen lagen vooral in de jaren twintig en dertig van de vorige eeuw.

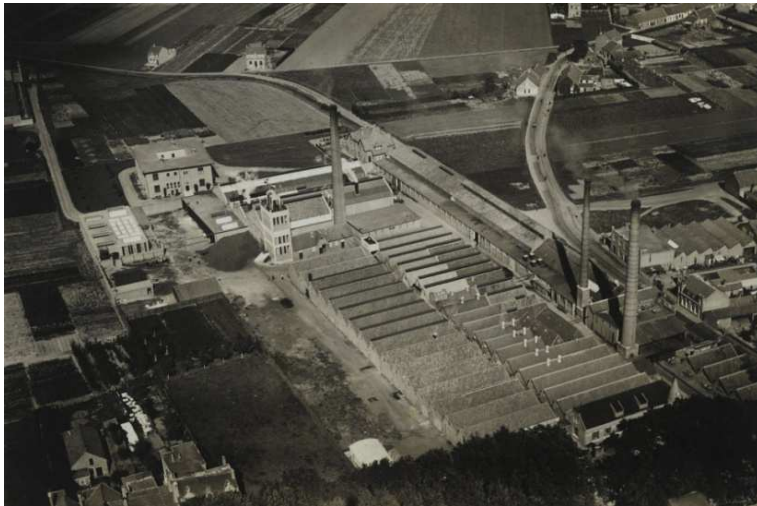

Afb. 6: advertenties van De Regenboog uit 1906 en 1934*

Afb. 7: briefhoofd De Regenboog omstreeks 1923*

In 1890 had het bedrijf 5 man personeel in dienst. Na 25 jaar bedroeg het aantal werknemers 150 en eind jaren dertig was dat aantal uitgegroeid tot 500. Ook de het oppervlak van het fabriekscomplex werd vergroot en er kwamen steeds meer installaties bij (zie afbeelding 8).

Afb. 8: het fabriekscomplex van De Regenboog in 1934*

In 1925 trad A.M.J.A Janssen terug, zodat Joseph als enig eigenaar overbleef. Dit bleef zo tot 1939, het jaar waarin het bedrijf ondergebracht werd in een N.V. De nieuwe naam werd: Textielververij en Appretuurbedrijf De Regenboog Janssen en Bierens N.V.

Afb. 9: Stukkenververij van De Regenboog aan de Bredaseweg in 1934*. De stukken waren vooral afkomstig van Tilburgse wollenstoffenfabrieken die niet over een eigen ververij beschikten.

Afb. 10: brief De Regenboog met perfin R, 01-10-1937**

In het artikel 'Van oud naar nieuw' in de Nieuwe Tilburgsche Courant van 7 september 1929 is wat over de gang van zaken in de fabriek te lezen:

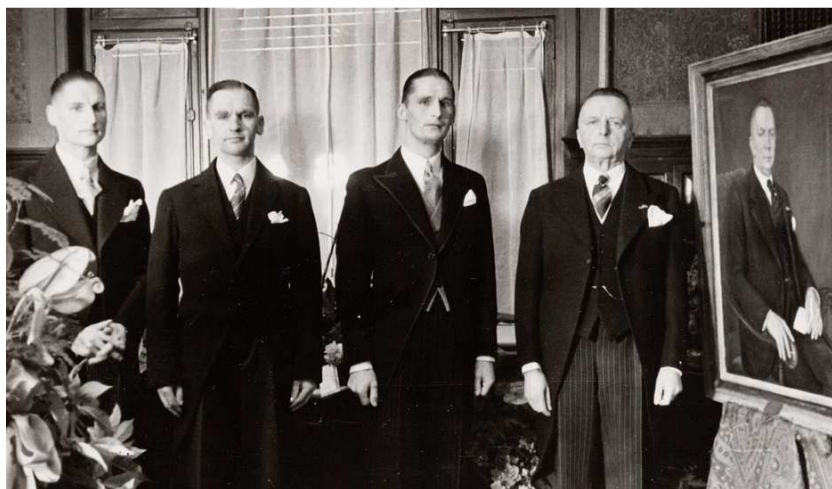
"...Het zonecht verven maakt mede een der belangrijkste onderdeelen van dit fabriekscomplex uit. In 'n eigen laboratorium worden geregeld uitgebreide proeven genomen om steeds het allernieuwste te kunnen leveren.

Dat in een dergelijk bedrijf voor verven en wasschen heel wat water gebruikt wordt, spreekt van zelf. Een eigen watertoren is dan ook aanwezig, doch wanneer men verneemt dat de capaciteit hiervan 2 miljoen liter per dag bedraagt, staat men toch wel eventjes versteld. En nu we daar toch aan 't cijfers geven zijn, het kolenverbruik bedraagt 15000 kg. per dag; de 5 stoomketels hebben een verwarmingsoppervlakte van 1000 vierkante meter.

Eigen timmerafdeeling, smederij zijn steeds in de weer om de reparaties en uitbreidingen te verzorgen. Welk een organisatie om in een dergelijk bedrijf, dat zelf niet produceert, doch steeds afhankelijk is van opdrachten van buitenaf voor elk steeds maar weer het werk te hebben dat hem of haar 't beste past."

In 1940 bestond De Regenboog 50 jaar. Dat feit werd uitgebreid gevierd.

Het personeel van 'De Regenboog' bood een feestgeschenk aan: een portret van directeur Joseph Janssen gemaakt door kunstschilder en oud-Tilburger Theo Swagemakers

Afb. 11: Directie van de stoomververij en chemische wasserij De Regenboog bij het 50-jarig bestaan van het bedrijf in 1940*. Van links naar rechts Charles, Joop en Han Janssen en hun vader Joseph Janssen bij het portret van Joseph, geschilderd door Theo Swagemakers.

In 1940 werden de afdelingen Stomerij en Kledingververij in het kader van een grote reorganisatie verkocht aan de Zwitserse Waschinrichting en Ververij in Rijswijk. Door de algemene crisis van de dertiger jaren moest het personeelsbestand sterk worden teruggebracht. Op het hoogtepunt telde het bedrijf 650 personeelsleden. In 1940 waren er nog 400 werknemers over. Directeur Joseph Janssen werd geboren in Tilburg op 31 oktober 1872. Hij was oprichter en 55 jaar directeur van De Regenboog. Hij overleed in Tilburg op 9 december 1945. In 1950 werd zoon Han Janssen benoemd tot Algemeen Directeur.

De Regenboog werd in 1961 onderdeel van het Palthe-concern Almelo. De heer J. Brugmans werd de nieuwe Algemeen Directeur. Henriëtte Piëtte kreeg de taak om een keten van Palthenette-filialen op te zetten in het hele land. In totaal kwamen er 146 filialen.

In 1981 volgde een nieuwe reorganisatie. Van de 130 personeelsleden kregen er 60 ontslag. In 1982 werd een gedeelte van het fabriekscomplex door de Gemeente Tilburg overgenomen. In 1991 was de jaaromzet gedaald naar

In 1993 volgde een doorstart onder de naam 'De Regenboog' met geleend geld door D. van de Ven. Het werd een hypermodern bedrijf met een ververij waarbij met een nieuwe techniek stoffen waterdicht werden gemaakt. Daarnaast werd er geverfd, geruwd, geplisseerd en gekreukt. Maar al snel, medio 1994, kwam een grote dip in de branche. In februari 1996 ging het bedrijf failliet.

Na de sloop van het omvangrijke fabriekscomplex werd het zogenoemde Regenboogpark (Kromhout- en Regenboogpark) in de jaren negentig van de vorige eeuw volgebouwd met enkele honderden woningen (zie afbeelding 12).

Afb. 12: Overzicht Regenboogpark in Tilburg***

Bronnen:

- Wiki Tilburg, Regionaal Archief Tilburg
- website Koninklijke Bibliotheek Den Haag www.delpher.nl
- * Beeldbank Regionaal Archief Tilburg, www.regionaalarchieftilburg.nl
- ** Perfinbrief: Jubileum CD-ROM i.v.m. 25-jarig bestaan van de PCN
- *** Foto Regenboogpark:website <http://archistad.nl/portfolio/>